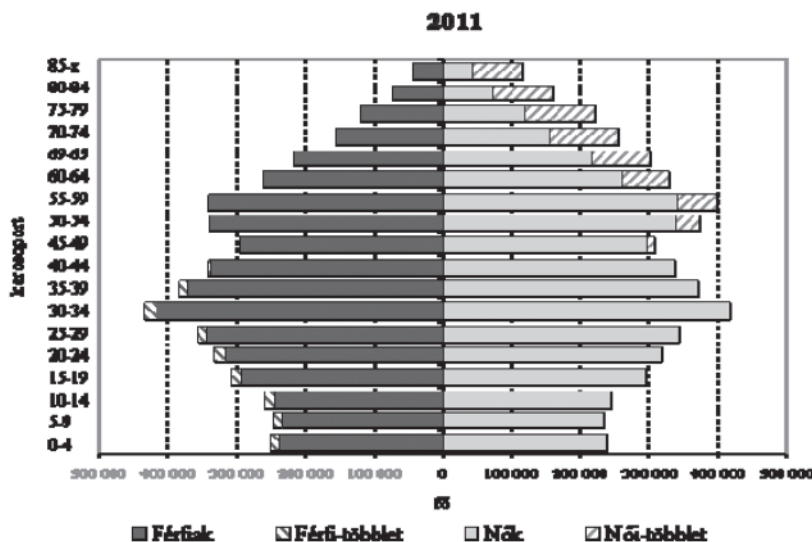

Tóth Attila

Nemcsak az iskoláink vannak veszélyben

Nagyon megragadott az az üzenet, amelyet a Szlovákiai Magyar Pedagógusok XXI. Országos Találkozásán fogalmaztak meg. Rozsnyóról üzennek a politikusoknak, hogy közös fellépést igénylünk, és nem fogjuk tolerálni, hogy efölé helyezték egy szűk csoport vagy párt érdekeit. A pedagógusszövetség üzen az egyetemeknek, hogy jobban felkészített pedagógusokra van szüksége az iskolai intézményeknek, hogy hatékony és minőségi munkát igényelnek, üzennek a szülőknek, sőt az anyaországiaknak is, a sajtónak, meg maguknak a diákoknak is. Mindenkinek üzen tehát gyakorlatilag és ígér a szövetség, hogy megtartja és fejleszteni fogja a magyar iskolát, de úgy gondolom, hogy a legfontosabbról megfeledkeznek, hogy a gyermekek száma exponenciálisan csökken. Diákok nélkül pedig nem lesz iskola sem.

Eszembe jutott egy nyáradszeredai nagycsaládos barátom üzenete, aki 10 esztendővel ezelőtt szintén üzent a székely fiataloknak, házasodjanak, szüljenek gyermekeket, mert veszélybe került a székely haza gyermekáldás hiányában. A sokgyermekes édesapa, tanár, író és szűk hazájának politikusa, tavaly hunyt el. Nem kuvikként kongatta a harangot, csak előre láthatta mindazt, amit a gyermekek hiánya von majd maga után, és ezt érzi mára már a Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetsége is.

De nemcsak ő üzent. Mivel a Zoboralján szintén megkongattuk a vészjelző harangot már néhány évvel ezelőtt, mindezt csak azért bírtuk ki, mert a kis nyelvszigetünkön 20 esztendeje még településenként 20-25 három és többgyermekes család volt, akik bíztak

és reméltek a jövőben, a változásban, Európában. Ez a remény mentette meg mindezt a magyar iskolát Zoboralján, hogy mertek 3 és több gyermeket vállalni. A mai bizonytalanság nem alaptalan, hiszen a fiatalok nincsenek biztonságban, nem mernek egy-két gyereknél többet elfogadni, sok esetben már örülnek annak is, ha éppenséggel sikerül nekik klasszikus házasságra lépni. A múlt esztendő februárjában rimánkodva ugyanezt tettük, mint 2015 április havában a pedagógus fórum. Igaz mátkát keressenek maguknak. Mentsük meg gyermekáldással – és ne csak Zoboralját.

Magyarország észrevette ezt a problémát már hét-tíz esztendeje, és tudatosan formálja a családpolitikáját, orvosolni tudják a problémát. Nálunk, Szlovákiában, a tél folyamán, az egyház is üzent a kormányunknak, felvázolta a vészhelyzetet. Jó példa lehet Mosonmagyaróváron egy 12 gyermekes család, fából faragott bölcsőben ringatják a gyermekeiket, gyertyafénynél vacsoráznak minden este, szeretetből fogadják gyermekeiket, akik bizonyosan klasszikus családot alapítanak majd. Nem biztos, hogy annyira értenek majd a távirányítóhoz, de a madarak hangját meg fogják tudni különböztetni. Mi meg annyira letargikussá váltunk, hogy már panaszkodni sem merünk. Pedig megpróbálhatnánk. Merjünk énekelni, énekeljük el a madarak mintájára bűnkét, bánatunkat és örömeinket. Merjünk gyermeket vállalni és harcolni a klasszikus családokért. El kell fogadni a másságot a nemiségben. Édesanyját játszani milyen jó, és a legkisebb korban el lehet kezdeni, majd szerelmes mátkaként meg is valósítani azt.

A közép-európai korfákon (demográfiai piramis) jól látható a hetvenes évek (45-49 évesek száma kicsi) kevés szaporulatú „mintája”. Akkoriban a kétgyermekes modellt propagálták. Az akkori előjáróink eredményesen üzentek a fiataloknak. Az is kikövetkeztethető, hogy a nyolcvanas években gyümölcsöző volt a gyermekáldás (30-34 éves korcsoport). Vajon akkorra már nem hallgattak az üzenetekre? A szászországi korfa pedig azt mutatja, hogy az ún. demográfiai piramis a feje tetejére is állhat. Ne engedjük, hogy nálunk is így legyen! Azt nem értem, miért nem akar senki sem tudomást venni arról, hogy naponta hány iskolát zárnak be „Nyugaton”. Ráadásul, errefelé irányulnak a menekültek is. De könyörgöm, ne vágjuk ki magunk alól a fát. A megújulást lassacskán, megfontoltan, jó családpolitikával, a biztonságos jövő reményében kellene megalapozni, és így tán nem kellene üzengetnünk egymásnak. Csak nagyon kellene védnünk a fa alsó törzsét: ha nem fog erősödni a „korfa” törzse, áldozatul eshet mindenféle szélnek.

Ennek a fő problémának az egyszerű következménye az általános diákhány, és az ebből fakadó következmény – az iskolák számainak a redukálása. Érthető az is, hogy a nyugdíjkorhatár szélén álló pedagógus nem illik elküldeni, ezért sok esetben nem a saját szakukat tanítják. A természettudományok iránt mára a minimális alá csökkent az érdeklődés. Így számbelileg is kevés a természettudós tanító, tanár, és sok helyen nem matematika és fizika szakos tanárok tanítanak matematikát és fizikát (biológiát, kémiát). Ennek

egyszerű következménye az, hogy a fiatalok nem érdeklődnek a természettudományi tantárgyak iránt, így lassacskán elfogy a matematikus, a fizikus, biológus, kémikus, egyszerűen a természettudós pedagógusaink „hiánycikké” válnak, ugyanúgy, mint a gépészek az üzemekben.

Tehát ez a veszély is komoly. A korfa üzenete a legkomolyabb. A súlyos problémát viszont addig kellene megoldani, míg van a „fa” talpa alatt is talaj. Ha az országunk nem hoz kellő döntéseket még idejében, a mi kis hazánk, a szlovákiai magyarság korfájának kisebbségi hajtásait is meglengeti a vihar. Szűkebb pátriánkban fel kellene mérni elsősorban a lehetőségeket, mekkora eséllyel indulnak a pályakezdő fiataljaink az életbe. Hogyan tudjuk őket otthon tartani, állást biztosítani, és főleg milyen szakok igénylik a szakembereket, hol biztosabb az állás. Érdekes módon a természettudományok iránt a töredékre csökkent az érdeklődés, ugyanakkor a földtudományok iránt rendkívülien megnőtt az érdeklődés. Az iskoláink, úgy érzem, az igényekhez sok esetben alkalmazkodni tudnak, ugyanakkor még nem tudni, lesz-e ennyi földtudomány szakosnak munkahely. Nagyon fontos lenne a koordináció, hogy az iskolák is kutassák a munkapiacot, hol van még esély elhelyezkedni. Aszerint irányítani, felkelteni a diákok figyelmét és beszélgetni a szülőikkel.

Sok szlogenünk volt már. Sok jelszó, sok üzenet. Az erdélyi nagycsaládos barátom kuvikmadár módon égbekiáltott jelszava cseng a fülemben már tíz esztendeje – Azé a föld, aki benépesíti. Vajon nincs-e igaz?

Horváth Molnár Andrea

A szülők és a tanárok viszonya

A Pedagógiai-Pszichológiai Tanácsadó és Prevenációs Központ munkatársaként aktív kapcsolatot tartok fent a járás iskoláival, szoros együttműködést ápolok. Munkakörömhöz hozzátartozik iskolapszichológusi feladatok ellátása, többek között az iskolán belül felmerülő tanulási, nevelési problémák oldása, rendezése.

A majdnem 10 éves munkatapasztalatom során arra a következtetésre jutottam, hogy bármilyen, az iskolás gyermeket érintő nehézség merül fel, a legtöbb esetben lehetetlen vagy legalábbis kevésbé hatékony a pedagógus és szülők bevonása nélkül megoldást találni.

Az iskola és a családok, a pedagógusok és szülők kapcsolata az utóbbi időben nagyon sokat lazult. Pedig a megfelelő együttműködés elengedhetetlen a hatékony és szeretetteljes neveléshez – elejét veheti a napjainkban sajnálatos módon megszorított iskolai botrányoknak, és napjaink rohanó világában nagyobb biztonságot élhet meg a gyermek, ha a pedagógus és a szülő az őt megtartó összefogását érzékeli. Az együttműködés elengedhetetlen feltétele a hatékony oktatásnak, ám manapság ezt mintha igyekeznénk figyelmen kívül hagyni. Különös ellentmondás tapasztalható e téren, hogy a legtöbb szülő nagy gondot fordít a megfelelő oktatási intézmény kiválasztására, ám arra már kevesebben gondolnak, hogy a jó közösség kialakításában később maguk is szerepet vállaljanak, aktívan részt vegyenek az iskola mindennapjaiban. Ugyan ennek legtöbbször az időhiány az oka, ám szülőként fontos lenne tudatosítanunk, hogy az óvoda és az iskola nem önműködő gyermekmegőrzőként és tölthőállomásként funkcionál, másik oldalról nézve pedig a gyermek családi háttere sem elhanyagolható a tanítás szempontjából.

A múlt században a pedagógus maximális tekintélynek és elismerésnek örvendett, így a szülők feltétel nélkül bíztak a tanár döntésében. Sajnos napjainkban az örökös feszített tempó a pedagógusok és a szülők életét egyaránt nehezíti, pedig a múlt adta lehetőségekhez képest immáron jogokban és lehetőségekben nincs hiány, ráadásul az egymást támogató nevelés még hatékonyabban fejthetné ki hatását. Ezért fontos tudatosítani a szülőknél, hogy az iskolában történtek kihatnak a család életére is, s a szülői értekezletet unalmas kötelesség, letudandó nyűg helyett a konstruktív együttműködés színtereként is felfoghatjuk.

Ma a szülők és a diákok is sokkal tudatosabbak, magasabbak az elvárásaik a tanárokkal szemben. Részben a felelősséget is áthárítják a tanárookra. Gyakran találkozom panaszkodó tanárokkal, akik úgy érzik, a szülők időnként jogtalanul számon kérők, a gyermek oktatása mellett a nevelési problémák megoldását is a tanároktól várják, miközben ők a munkahelyi